

AUTORSKOPRAVNI ASPEKTI IZGRADNJE REPOZITORIJA

POSEBICE U OTVORENOM PRISTUPU

prof. dr. sc. Daniela Živković

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Digitalni repozitoriji

---

sustavi odnosno ustanove koje organiziraju, spremaju, raspačavaju i čuvaju digitalne informacije matičnih ustanova.

(Joseph Branin)

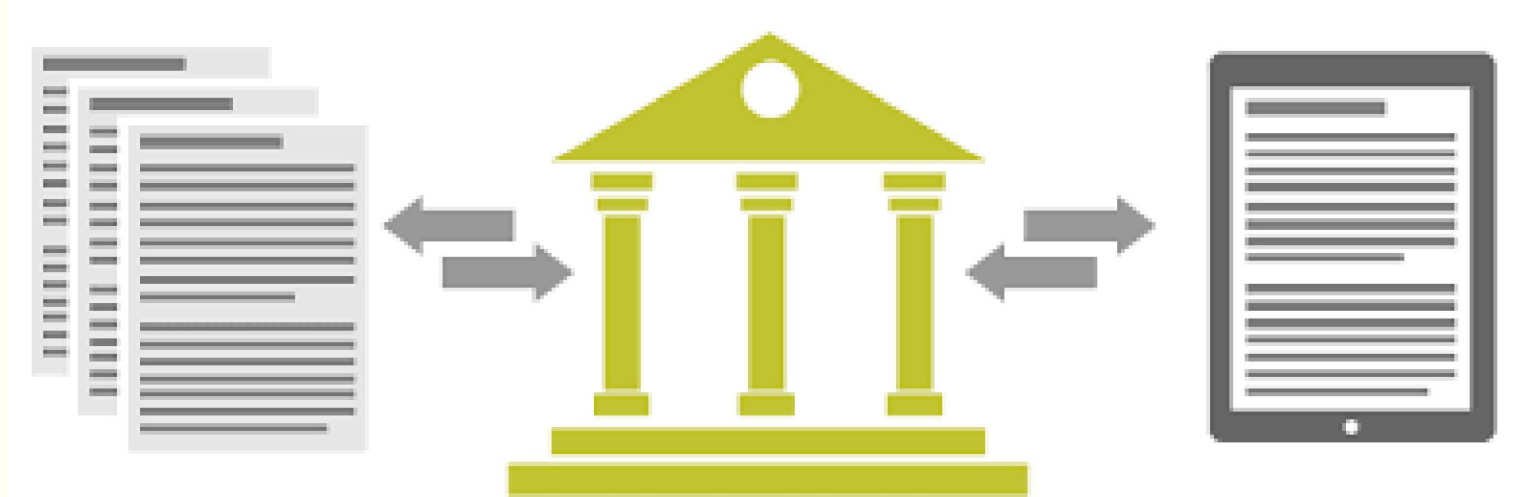

Tko su autori i nositelji prava na zaštićena djela u repozitorijima?

Izvor: <https://www.coalliance.org>

Izvor: <http://openscience.com>

Prvo izdavanje u repozitoriju

Pribavljanje prava iskorištavanja djela u repozitoriju

---

1. *Opseg potrebnih prava iskorištavanja za pripremu sadržaja i tisak na zahtjev*

2. *Prijedlog dodatka ugovoru*

1. *Autor ustupa repozitoriju za trajanja zakonskog roka zaštite i prostorno neograničeno jednostavno pravo*

1. da djelo uključujući *sažetak* i metapodatke učine dostupne javnosti i izvrše za to neophodna umnožavanja, posebice da
2. djelo i/ili sažetak i metapodatke pohrane u elektroničke baze podataka te pomoću digitalne i druge tehnike učine dostupnima mnoštvu korisnika, bilo u sklopu usluga, koje pretpostavljaju zahtjev korisnika, ili u uslugama koje nastaju na inicijativu repozitorija kao i
3. da se djelo umnoži i distribuira tiskom na zahtjev ili na ostalim medijima pohrane.

2. *Repozitorij smije prava ustupljena ovim ugovorom u potpunosti ili djelomice prenijeti na treću osobu i jednostavna prava iskorištavanja dati drugim repozitorijima, bez posebnog odobrenja autora.*

Drugo izdavanje u repozitoriju

- *Nakladnik kao nositelj prava – autor je ustupio isključiva prava nakladniku. Zato autor više ne može sam iskorištavati djelo.*
- *Danas standardni ugovori za radove u časopisima uključuju i online prava.*
- *Ako to nije izričito navedeno u nakladničkom ugovoru, autor je ipak zadržao online prava pa može dopustiti repozitoriju uključenje rada.*

Posebnosti repozitorija u otvorenom pristupu

- Jesu li potrebna dodatna prava za repozitorije u otvorenom pristupu?
- Ponuda pojedinih licencija od strane repozitorija
- Prijava u društvu za ubiranje naknada usprkos licenciranja u otvorenom pristupu
- Posebni slučajevi:
  - više autora – koautorstvo
  - ocjenski radovi

Prilike u Hrvatskoj

ARA – 13 repozitorija

DABAR digitalni akademski arhivi i repozitoriji

Hrčak

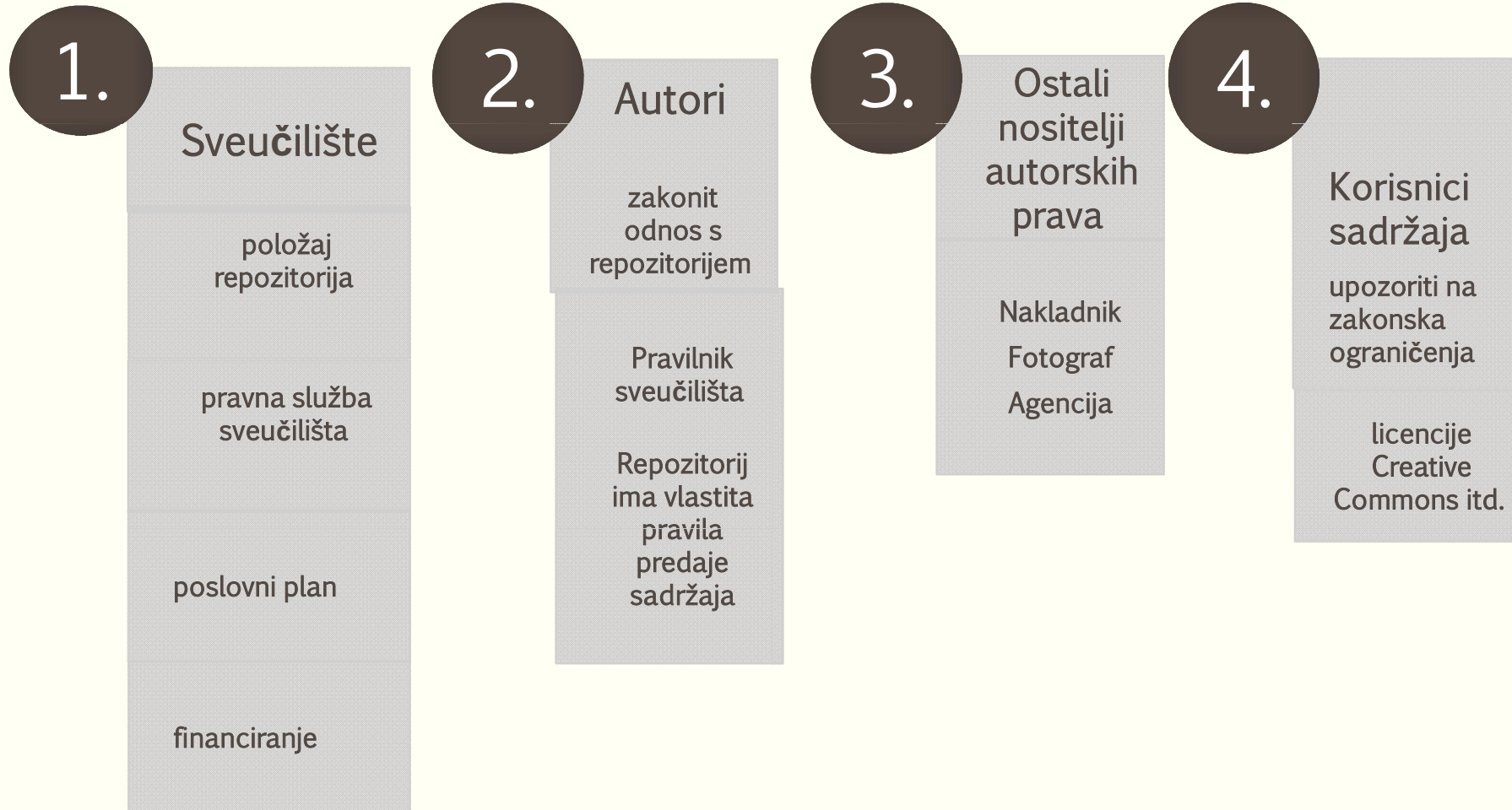
- *Ocjenski radovi*
- *Nastava i repozitoriji*

Voditelji repozitorija trebaju uspostaviti odnose sa svim interesnim skupinama:

ZAKLJUČAK

Do donošenja odgovarajućih propisa za repozitorije preostaje sveučilištima i drugim ustanovama poticati objavljivanje svojih djela u repozitorijima u otvorenom pristupu, bilo kao prvu ili drugu objavu.

Repozitoriji trebaju osigurati svoje profesionalno poslovanje u autorskopravnom smislu, stjecanje prava iskorištavanja, koja pokrivaju sve vrste usluga, posebice tisak na zahtjev.

Neophodno je upravljanje pravima tako da se ustupanje prava od strane autora ili nositelja barem elektronički dokumentira.

Uređena autorskopravna pitanja pomoći će razvoju i korištenju repozitorija.

LITERATURA

1. Branin, J. Draft paper for encyclopedia of library and information science.
https://kb.osu.edu/dspace/bitstream/handle/1811/441/inst_repos.pdf;jsessionid=5CDE2A61AA428D146FDBDAEB309D5E39?sequence=1
2. Fabris, M. Fabris, M. Model izgradnje repozitorija u znanstvenim ustanovama u Hrvatskoj : doktorski rad. Zagreb : Filozofski fakultet, 2014.
3. Friend, F. J. Legal issues for institutional repositories: an overview. Dostupno na: www.ukoln.ac.uk/repositories/.../FF-Heriot-Watt.ppt
4. Horvat, A.; Živković, D. Knjižnice i autorsko pravo. Zagreb : Hrvatska sveučilišna naklada, 2009. Dostupno na: http://darhiv.ffzg.unizg.hr/2002/3/Knjiznice_i_autorsko_pravo.pdf
5. Metzger, A. Die urheberrechtliche Gestaltung von Open Access Repositorien. IUWIS, 2011.